

Родина Ємчик, м. Горохів Волинського воєводства. Зліва направо: Ігор, Якимина (з дому Іщук), Іван та Тамара Ємчики / Фото: з архіву проєкту "Локальна історія"

Нова дійсність принесла нові потрясіння. Тамарин дідусь, Давид Іщук, бувши заможним господарем, зазнав репресій, його з дружиною Мотроною, сином з невісткою і піврічним онуком розкуркулили та вивезли до Тюменської області Росії.

Дядька Тамари Григорія Іщука по приїзді на спецпоселення заарештували за нібито антирадянську діяльність та ув'язнили у виправний табір у Магаданській області. Звинувачення були сфабриковані, скоріш за все задля молодого "робочої сили" для роботи в таборі. Під час нацистської окупації старшого брата Тамари Ігоря вивезли на примусові роботи до Третього Райху.

Читайте також: **Унікальна жителька Криму, зв'язкова УПА: «Били по чорному, їсти не давали»**

"Приїхала зі Львова сім'я націоналістів..."

Попри все Тамара була допитливою і все більше цікавилася історією України. Так вона почала спілкуватися з сусідською сім'єю. *"Приїхали зі Львова сім'я націоналістів і я ходила до них. Почала з нами розмови вести на політичні теми. Галина звали молоду жіночку, але не знаю чи то її справжнє ім'я було чи це псевдо"*, — розповідала Тамара Ємчик дослідника проєкту **"Жива історія"**.

Саме завдяки тим спілкуванням у 1942 році Тамара приєдналася до Юнацтва ОУН. Після проходження ідеологічного вишколу склала присягу на вірність Україні. Приєдналася до Юнацької жіночої сітки ОУН, а згодом стала її районною провідницею. Виконувала доручення Проводу, обов'язки зв'язкової УПА під псевдами: "Мотря" (на честь бабусі), "Зевіна" та "Дора".

"Спочатку мені призначили недалеко біля Горохова пару сіл, просто агітацією займалися, розказували про все. Було свіжо і захоплює", — пригадувала підпільниця. Тамара виходила на "зв'язок" у Володимирі, Ковелі та Іваничах. Згодом організувала таємний шпиталь на Поліссі.

4 квітня 1943 року сотня УПА на чолі з Олексієм Брисем ("Остапом") розбила німецький концтабір у селі Лобачівка на Волині й визволила полонених. І того ж дня напала на німецьку автоколонну на шосе Горохів — Берестечко біля Лобачівського лісу. Утворивши засідку, дві чоти УПА з відділу Остапа знищили 8 вантажних та 2 легкові автомобілі нацистів. Після цих подій посилилася увага влади до українського підпілля. А з приходом "других совітів" УПА перейшли до чіткої конспірації. Відтоді Тамара була на нелегальному становищі, переховувалася.

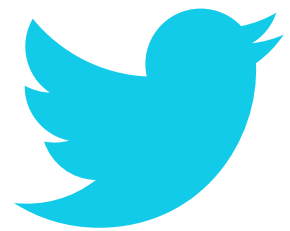
Читайте також: **Дві долі, один ворог: історія роду Сивеньких від УПА до ЗСУ**

"Мене здала однокласниця Марійка"

22 лютого 1945-го. Тамару Ємчик заарештували. Спочатку утримували в Горохові, потім етапували до Луцька.

— Мене здала однокласниця Марійка. Сказала, що я була пов'язана з упівцями. Потім повезли в Луцьку тюрму. Там вже в підвалах не то що лягти, а сидіти не було де. Парнота, багато молодих дівчат. На допиті слідчого хоть до рани прикладай, усе коректно, голос навіть не повишав. А як приходять 11-12 годин ночі, були такі спеціалісти, що вибивали визнання, що хотіли, те робили.

До арештанток застосовували різні методи тиску та залякування, — поділилися пережитим Тамара Ємчик "Газеті по-українськи":

Василь та Тамара Криштальські, м. Кривий Ріг / Фото: з архіву проекту "Локальна історія"

— По декілька годин били кулаками по голові, батогами — по спині, катували струмом, що все тіло трясло. Мама на побаченні мене не впізнала. Дівчата з допитів приходили "сині", а котрі — ні, то одразу знали, що то сексоти. Повели в парну для дезінфекції, розібрали догола. А всі конвоїри молоді хлопці. Яка то була кара господня, скільки ми сорому "наїлися"! На тиждень кинули в камеру-одиначку в підвалі. Щурі, як кабанчики, бігали по мені.

Слідство у Луцьку тривало протягом трьох місяців, а далі Тамару, через наявність свідка в у її справі, засудили до 15 років каторги і п'яти років позбавлення громадянських прав, згодом термін покарання зменшено до 10 років виправно-трудоих таборів. Згодом дівчину перевели до в'язниці у Харкові. Покарання відбувала у Воркуті.

У 1955 році Тамара Ємчик переїхала до Кемеровської області на спецпоселення до батьків. Її родичів депортували до міста Прокоп'євськ у рамках каральної **операції "Захід"** через приналежність доньки до підпілля. У 1956 році дівчина вийшла заміж за підпільника Василя Криштальського.

Читайте також: **Історія Івана Зварича: Агент ОУН та УПА в «серці» рожиченської компартії**

У 1969-му колишня підпільниця з сім'єю замешкали у Кривому Розі, адже на Захід України повертатися було заборонено.

У 1986 році сина подружжя Криштальських мобілізували для ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Згодом він помер внаслідок онкозахворювання. Залишив дружину і доньку.

У 2011 році Тамара Криштальська перебралася до Горохова. У 2018-му стала однією з ініціаторок рішення міської ради Горохова вивішувати червоно-чорний стяг у місці для відзначення державних свят. Померла 2020 року, переживши чоловіка на 5 років.

—

Роксолана Попелюк, магістр історії, аспірантка Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича, дослідниця проєкту "Жива історія"; опубліковано у виданні "**Локальна історія**"

Читайте також:

- **«Мета большевицької політики — втопити український народ в морі т. зв. советського народу»**
- **111 років з дня народження зв'язкової Шухевича - Катерини Зарицької, яка третину життя провела в радянських таборах**
- **Ольга Басараб: на полотні та у житті**
- **"Армія безіменних". Як українські повстанці псевда вибирали**
- **Бандерівська Лавра: Почаїв, оплот «русского міра», колись служив прихистком для бійців УПА**
- **Вірна національній ідеї змалку: Ольга Гладун - жінка, що друкувала свободу**

Share 0

Читайте «Аргумент» в [Facebook](#) и [Twitter](#)

Если вы заметили ошибку, выделите ее мышкой и нажмите **Ctrl+Enter**.

Коментарі

НОВИНИ ПАРТНЕРІВ

РЕКЛАМА

ВІДЕО

Як Росія робить «бунт» в Україні
руками іноземців. Нова схема Кремля

ГУР викурює РОСІЯН із нір, ССО на ЗАЧИСТЦІ
будинку, безпілотники працюють під
ДОНЕЦЬКОМ

Російські паспорти і квартира в Москві
батьків очільника Київської прокуратури

[Головна](#) [Про сайт](#) [Опитування](#)

© 2011 «АРГУМЕНТ»

Републікація матеріалів: для інтернет-видань обов'язковим є пряме гіперпосилання, для друкованих видань - за запитом через електронну пошту. **Посилання або гіперпосилання повинні бути розташовані при використанні тексту - на початку використовуваної інформації, при використанні графічної інформації - безпосередньо під об'єктом запозичення.** При републікації в електронних виданнях у кожному разі використання вставляти гіперпосилання на головну сторінку сайту argumentua.com та на сторінку розміщення відповідного матеріалу. За будь-якого використання матеріалів не допускається зміна оригінального тексту. Скорочення або перекомпонування частин матеріалу допускається, але тільки в тій мірі, якою це не призводить до спотворення його сенсу.

Редакція не несе відповідальності за достовірність рекламних оголошень, розміщених на сайті, а також за вміст веб-сайтів, на які дано гіперпосилання.

Контакт: uargumentum@gmail.com